

اعلامیه حمایت از کلیه اشخاص در برابر شکنجه و سایر رفتار با مجازات‌های بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز.

مصوب قطعنامه (۳۰) ۳۴۵۲ مورخ ۹ دسامبر ۱۹۷۵

ماده ۱

۱- منظور از «شکنجه» در این اعلامیه هر اقدامی است که بر اثر آن درد یا رنج شدید، اعم از جسمی یا روانی، به عمد به وسیله یا به تحریک یک مقام عمومی برای مقاصد همچون کسب اطلاعات یا گرفتن اعتراف از یک شخص یا شخص ثالث، مجازات کردن او برای اقدامی که انجام داده یا مظنون به انجام آن است، یا مرعوب کردن او یا اشخاص دیگر به شخص تحمیل و وارد می‌شود. این تعریف شامل فقط درد یا رنج ناشی از، ذاتی و لاینفک، یا فرعی و جنبی مجازات‌های قانونی تا حد سازگار با حداقل مقررات استاندارد برای رفتار با زندانیان نمی‌شود.

۲- شکنجه شکل تشدید شده و عمده رفتار با مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز را تشکیل می‌دهد.

ماده ۲

هر اقدام شکنجه یا سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز تجاوز به شرافت و حیثیت انسان است و باید به عنوان انکار هدف‌های منشور ملل متحد و نقض حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی اعلام شده در اعلامیه جهانی حقوق بشر محکوم شود.

ماده ۳

هیچ کشوری نباید تحمیل شکنجه یا سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز را اجازه دهد یا تحمل کند. شرایط استثنایی مانند حالت جنگ یا تهدید جنگ، بی‌ثباتی سیاسی داخلی، یا هیچ حالت اضطراری عمومی نمی‌تواند باعث توجیه شکنجه یا سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز شود.

ماده ۴

هر کشوری باید مطابق با مفاد این اعلامیه تدابیر موثر برای پیشگیری از اعمال شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی و یا تحقیرآمیز در داخل قلمرو قضایی خود انجام دهد.

ماده ۵

آموزش پرسنل اجرای قانون (نیروی انتظامی) و سایر ماموران عمومی که ممکن است مسئول افراد محروم شده از آزادی آنان باشند باید اطمینان حاصل کنند در زمینه ممنوع کردن شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز جوانب کامل امر در نظر گرفته شود. این ممنوعیت، هرچا مناسب باشد، باید در مقررات یا دستورالعمل‌های کلی مانند آنچه در رابطه با وظایف و مأموریت‌های کسانی صادر می‌شود که ممکن است در حبس یا برخورد با چنین افرادی شرکت داشته و درگیر باشند، نیز گنجانده شود.

ماده ۶

هر کشوری به منظور پیشگیری از هر مورد شکنجه یا سایر مجازات یا برخوردهای بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز باید روش‌ها و شیوه‌های بازجویی و همچنین تمهیدات برای حبس، رفتار و برخورد با افرادی که در قلمرو آن از آزادی خود محروم شده‌اند، همواره به طور منظم و سازمان یافته بازنگری و در آنها تجدید نظر کند.

ماده ۷

هر کشور باید اطمینان حاصل کند تمام اقدامات شکنجه به صورتی که در ماده یک تعریف شده، براساس قوانین جزایی آن جرم به حساب آورده شوند. همین امر باید درباره اقداماتی که مشارکت، همدستی، تحریک یا اقدام به ارتکاب به شکنجه را تشکیل می‌دهند اعمال شود.

ماده ۸

هر شخصی ادعا کند به وسیله یا به تحریک یک مقام عمومی در معرض شکنجه یا سایر مجازات یا برخورد بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز قرار گرفته باید حق شکایت به مقامات ذیصلاح کشور مربوطه را داشته، و پرونده اش باید بی‌طرفانه به وسیله مقامات فوق مورد بررسی قرار گیرد.

ماده ۹

هر جا دلیلی معقول برای باور این امر وجود داشته باشد که اقدامی مبتنی بر شکنجه به گونه‌ای که در ماده اول تعریف شده، به وقوع پیوسته، مسئولان ذیصلاح کشور مربوطه باید بی‌درنگ تحقیقات بی‌طرفانه را آغاز کنند حتی اگر شکایت رسمی مطرح نشده باشد.

ماده ۱۰

اگر انجام تحقیقات براساس ماده ۸ یا ماده ۹ نشان دهد به نظر می‌رسد شکنجه، به گونه‌ای که در ماده ۱ تعریف شده، وقوع یافته، بر اساس قوانین ملی، باید انجام اقدامات کیفری علیه متهم یا متهمان احتمالی آغاز شود. اگر معلوم شود اتهامی مربوط به سایر شکل‌های مجازات یا برخورد بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز مستند است، متهم یا متهمان ادعا شده باید در معرض دعوای جنایی، انضباطی یا سایر دعوای مناسب قرار گیرند.

ماده ۱۱

هر گاه ثابت شود شکنجه یا سایر مجازات یا برخورد بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز به وسیله یا به تحریک یک مقام عمومی انجام شده، به قربانی باید مطابق با قوانین ملی خسارت و غرامت پرداخت شود.

ماده ۱۲

به هیچ مطلبی که ثابت شود در نتیجه شکنجه یا سایر مجازات یا برخورد و رفتار بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز بیان شده، نمی‌توان به عنوان مدرک علیه شخص دیگر در هیچ دادگاه و شکایتی استناد کرد.